

HVEM EJER MIT SPECIALE?

KUBIS har sammen med Københavns Universitet lavet et repository for digitale specialer. Ophavsretten er en væsentlig udfordring, og her spiller en Creative Commons-licens en væsentlig rolle.

AF BERTIL DORCH, BFD@KB.DK, DET KONGELIGE BIBLIOTEK

Erotik på arbejdspladen og ejendoms-værdibeskatning er blot et par af de emner, som kandidatstuderende fra Københavns Universitet har skrevet specialer om. Mange specialer belyser og undersøger helt aktuelle temaer og formidler på den måde små brikker af viden til områder, der i forvejen har manges interesse. Det er et område, som har stor politisk bevågenhed på KU.

Enter DISKURS

DISKURS står for "Digital samling af KU's specialer og prisopgaver" og lanceres i et samarbejde mellem Københavns Universitet og Det Kongelige Bibliotek/KUBIS. Formålet er at give adgang til de mange hundrede specialer, som studerende ved universitetet hvert år indleverer. Med den digitale specialesamling DISKURS er det håbet, at omverdenen får et indblik i den store viden, de studerende udfolder i deres specialer. Ligesom specialesamlingen forhåbentlig også kan komme andre studerende til gavn i form af inspiration og motivation, når de på et tidspunkt selv skal i gang med specialet.

Via DISKURS kan man downloade, udskrive og læse nyere specialer fra Københavns Universitet. Specialerne findes som fuldttekst-søgbare PDF'er: Man kan søge på enkelte ord og sætninger fra specialernes hovedtekst, samt på vejleder, institut osv. Specialerne i DISKURS er også søgbare i Google. Og man kan selvfølgelig også søge i specialer via Det Kongelige Biblioteks katalog. Specialesamlingen indeholder ikke oplysninger om den karakter, den studerende har opnået for sit speciale. En plads i specialesamlingen er alene udtryk for, at specialet er bestået.

Ret skal være ret

Når et speciale afleveres til universitetet, og lægges op i DISKURS via biblioteket, så bekræfter den studerende samtidig indirekte, at hun er ophavsperson (forfatter) til specialet. Alt materiale i specialet, som forfatteren ikke selv har lavet (fx grafer, figurer, illustrationer), skal vedkommende naturligvis have fået lov til at anvende, ifølge ophavsretsloven. Det gælder også materiale, som vejlederen evt. måtte have produceret eller fremskaffet.

Omvendt, hvis man vil anvende specialer fra DISKURS, så gælder ophavsretsloven naturligvis også. Men for at sikre den studerendes rettigheder, samt tydeligheden deraf, så har vi i DISKURS valgt at indføre en standard slutbrugerlicens, nemlig en Creative Commons-licens af typen BY-NC-N – med mindre andet er aftalt med studieadministrationen eller den instans, som forfatteren har bedt lægge sit speciale i DISKURS. Ophavspersonen kan som forfatter og dermed rettighedsindehaver imidlertid selv vælge, hvilken type slutbrugerlicens hun vil tilknytte sit speciale.

Selve den tekst der anvendes på samtykkeerklæringer og specialeblanketter er sanktioneret af professor i ophavsret ved Det Juridiske Fakultet, Morten Rosenmeier, der også er formand for UBVA – AC's udvalg til beskyttelse af videnskabeligt arbejde. Teksten er ydermere forelagt for og godkendt af rektor for Københavns Universitet.

Denne standardlicens betyder, at der i praksis skal anvendes fuld kildeangivelse (forfatter, titel, årstal osv.), og at ingen må bruge specialerne til kommercielle formål uden udtrykt samtykke fra værketets forfatter. Brugere af specialer fra DISKURS må heller ikke ændre, oversætte, bearbejde eller bygge videre på værkerne uden særlig tilladelse fra forfatteren.

Under stadig udvikling

Hvis man i dag klikker ind på DISKURS har man indtil videre adgang til godt 500 specialer og enkelte ph.d.-afhandlinger. Samlingen er stadig under opbygning og indeholder lige nu specialer fra kandidatuddannelserne på hhv. de nu reorganiserede områder Det Farmaceutiske og Det Biovidenskabelige, samt Det Samfundsvidenskabelige Fakultet. Derudover er der enkelte specialer fra andre fagområder, hvor af de næste i forhold til at komme på banen er Det Humanistiske Fakultet og det ny Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet. ●